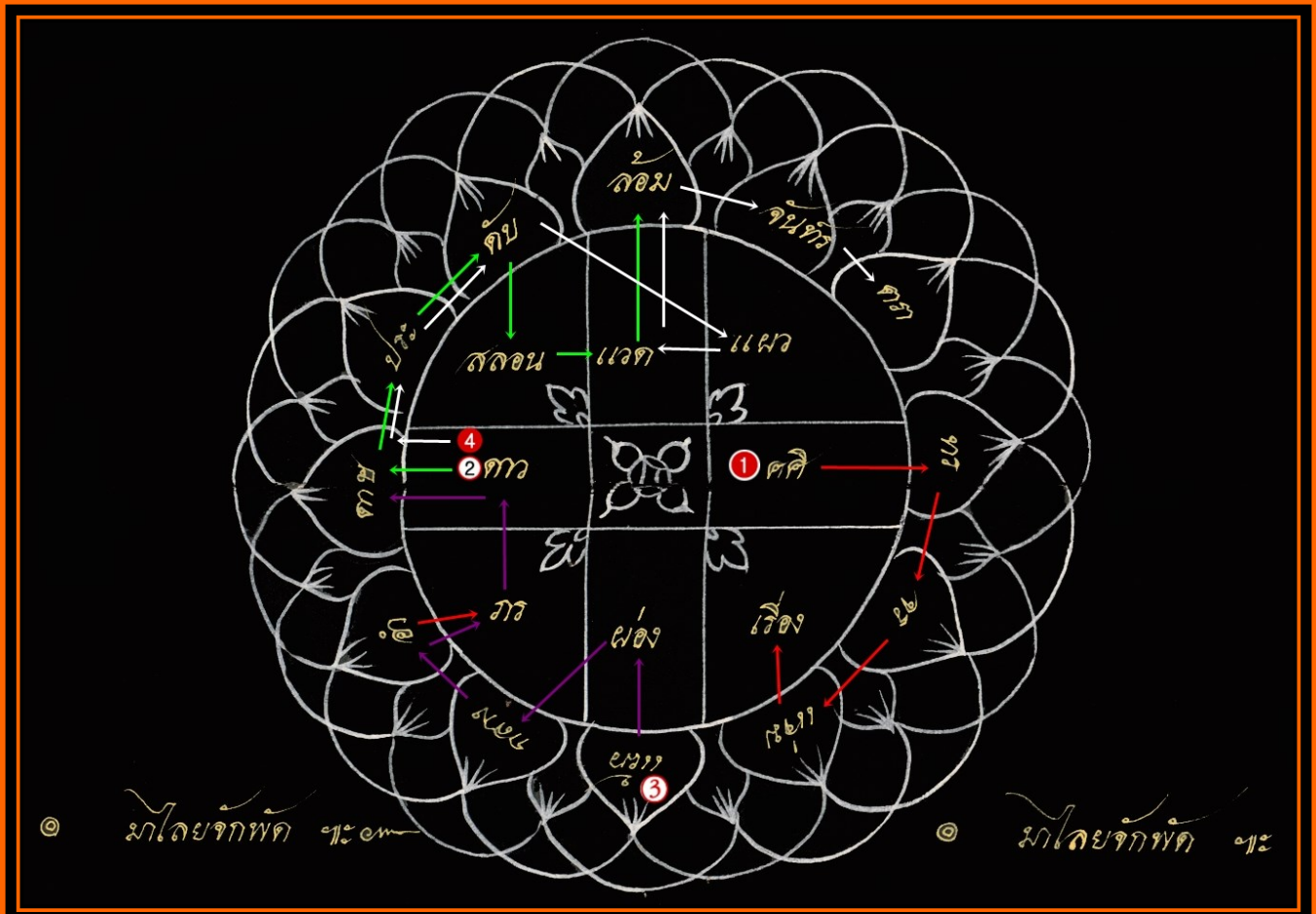

คู่กระดะโคลง

ดอกกรัก พยัคศรี

๑ มาลัยจักรพรรดิ ๗๕

ศศิธรจระแจ่มเรือง

อัมพร

ดาวดาษประดับสกลอน

แหวดลอม

แหวฟ่องกลางอัมพร

ดาวดาษ

ดาวดาษประดับแพรว

แหวดลอมจันทร

โคลงมาลัยจักรพรรดิ เป็นโคลงกลบทที่ซ่อนอยู่ในภาพวงกลม วาดลวดลายคล้ายพวงมาลัย มีการซ่อนคำโคลงไว้ในวงกลม และกลีบมาลัยโดยรอบ การถอนโคลงค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากคำในโคลงกลบทนั้นไม่ครบ จึงต้องมีการซ้ำคำ นอกจากนี้รูปแบบการเดินโคลงยังกระโดดก้าวข้ามไปมา ด้วยเหตุนี้จึงเข้าใจว่า โคลงกลบทมาลัยจักรพรรดิ สามารถถอนโคลงได้หลายแบบ สำหรับแบบถอนโคลงด้านบนนั้นเป็นของ อาจารย์นิยะดา เหล่าสุนทร ที่ถอนไว้ในหนังสือเทพยทวิที่ถูกลืม การถอนเริ่มจากหมายเลข 1 คำว่า “ศศิ” เดินไปตามลูกศรสีแดง ต่อด้วยหมายเลข 2 เริ่มต้นที่คำว่า “ดาว” เดินไปตามลูกศรสีเขียว หมายเลข 3 เริ่มที่คำว่า “แหว” เดินไปตามลูกศรสีม่วง และบาทสุดท้ายคือหมายเลข 4 เริ่มต้นที่คำว่า “ดาว” อีกเช่นกัน เดินไปตามลูกศรสีขาว

ความหมายของโคลงกลบทนี้กล่าวถึง “พระจันทร์ สวยงามส่องแสงสว่างบนท้องฟ้ายามค่ำคืน โดยมีดวงดาวเปล่งประกายแสงเพริศแพรวอยู่รอบๆ พระจันทร์ดวงนั้น”

จากความหมายของโคลง ดูเหมือนเป็นโคลงที่กล่าวถึงความงามสว่างไสวของดวงจันทร์ และดวงดาว แต่หากลองคิดถึงความเป็นจริง เมื่อเดือนหงายหรือข้างขึ้น แสงนวลของพระจันทร์จะส่องสว่างกลางเวหาจนกลบแสงของดาวไปหมด จึงเป็นไปได้ที่แสงดาวจะเจิดจรัสแข่งกับแสงเดือนได้ หรือจะเป็นความผิดพลาดของกวีก็ไม่น่าใช่ เพราะคนในอดีตใช้ท้องฟ้า ดวงจันทร์ และดวงดาวในการนับวันเดือนปี ใช้ในการเดินทางไกล จึงเป็นไปได้ว่าจะไม่รู้ว่าจะหากข้างขึ้น จะมองไม่ค่อยเห็นดาว ไม่เหมือนกับข้างแรมหรือวันเดือนดับ จึงเป็นไปได้ว่า อาจมีความหมายที่ซ่อนแฝงในโคลงนี้ นอกเหนือไปจากการชมความงามของพระจันทร์และดวงดาวก็เป็นได้

ภาพ : สมุดไทยคำ “สมุดแบบโคลงมีสารพัด” จาก World Digital Library [www.wdl.org/en/item/8965]

แบบแผนการถอนโคลง : นิยะดา เหล่าสุนทร. **เทพยทวิที่ถูกลืม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2536.